

Bilaget indeholder en status per juni 2020 på det igangværende arbejde med at styrke den fælles nordjyske klimainsats og de tre hovedspor der aktuelt arbejdes med. Afslutningsvist beskrives den videre proces, herunder de faser som indsatsen foreløbig er inddelt i. Den aktuelle status bærer præg af, at den fælles klimainsats fortsat er i afklaringsfasen, og skal sammentænkes men andre parallelle processer.

1) Afgræsning af den fælles nordjyske klimainsats

Indledningsvist er der behov for at afgrænse og prioritere, hvad der skal samarbejdes om i den fælles nordjyske klimainsats, og hvad formålet med indsatsen skal være. Det er blandt andet vigtigt at tage stilling til, hvilke opgaver der er:

- fælles nordjyske, og bør forankres et samarbejde bestående af alle 11 nordjyske kommuner og Region Nordjylland, f.eks. i regi af BRN
- fælleskommunale, og bør forankres i et samarbejde bestående af alle 11 nordjyske kommuner, f.eks. i regi af KKR Nordjylland
- tværkommunale, og bør forankres i samarbejdskonstellationer bestående af flere nordjyske kommuner og eventuelle tilstødende kommuner i Region Midtjylland, f.eks. Limfjordsrådet

Den brede klimainsats kan (med inspiration fra CONCITO) overordnet set inddeles i følgende seks kategorier, hvor kommunerne og regionen kan bidrage til at fremme udviklingen som myndighed, virksomhed eller initiativtager:

1. Ressourceanvendelse: Herunder affaldshåndtering og -planlægning, facilitering af industrielle symbioser, grønne indkøb, råstofindvinding, informationskampagner rettet mod borgere, mm.
2. Teknologi- og erhvervsudvikling: herunder understøtte innovation og udvikling gennem miljøtilsyn eller erhvervsfremme, offentlig markedsmodning af grønne løsninger, tage initiativ til storskalaprojekter for test af nye teknologier i tværsektorielle samarbejder, mm.
3. Energi og bygninger: herunder fremme etablering af vedvarende energianlæg via planlægning, stille krav om lavt CO₂-aftryk i nye offentlige byggerier og anlæg, inspirere virksomheder til energieffektiviseringer gennem myndighedskontakt, mm.
4. Transport og mobilitet: herunder fremme omstillingen af transportinfrastrukturen gennem planlægning, fremme grøn omstilling af den kollektive trafik gennem ejerskab i trafikselskaber, omstille egen flåde af køretøjer, tage initiativ til projekter der tester nye teknologier mm.
5. Arealanvendelse: herunder fremme etablering af parker, skove, søer eller vådområder gennem planlægning, tage initiativ til multifunktionel jordfordeling med bred involvering af relevante aktører, forebygge og forhindre skadelige virkninger fra jordforureninger, mm.
6. Klimatilpasning: herunder investeringer i infrastruktur som foranstaltninger mod oversvømmelser ved fjorde og langs kyster, vejlede borgere og facilitere processer fx om grundvandstigning, mm.

Med afsæt i de seks kategorier er der blevet arbejdet med en kortlægning af strategier, planer, organisationer, netværk og projekter på områderne, hvordan de fordeler sig på nationalt, regionalt og lokalt (kommunalt) niveau, og hvor der kan være potentielle indholdsmæssige overlap. Det foreløbige arbejde med kortlægningen viser et meget komplekst billede af aktører og indsats. Der er behov for fortsat at arbejde videre og kvalificere overblikket, inden det forelægges politisk og anvendes som udgangspunkt for en afgræsning af en fælles nordjysk klimainsats.

2) Øget governance i den nordjyske klimainsats

Det er vurderingen, at drøftelsen af indhold og retning for den fælles nordjyske klimainsats samtidig er en anledning til at sikre bedre sammenhæng og mindske overlap for eksisterende og fremtidige indsats og tiltag og mellem operatører. Den vurdering er blevet bekræftet af det foreløbige arbejde med kortlægning af området, som viser et aktørlandskab præget af mange aktører med mulige overlappende indsats.

Som led i en fælles nordjysk klimainsats og -strategi vil der som udgangspunkt skulle udpeges konkrete tværgående indsatser, som skal bidrage til at realisere de fælles mål. Det kan både være udbygning eller udbredelse af eksisterende nordjyske indsatser (fx NBE, konsolidering af forsyningsselskaber), iværksættelse af nye nordjyske indsatser (fx multifunktionel jordfordeling, GreenHub Denmark), tværgående tiltag for klimatilpasning (fx afværgetiltag mod oversvømmelser), eller tilkøb af ydelser i eksisterende nationale operatører (fx nye nationale klynger). Uafhængigt af hvilke operatører der udpeges til at realisere handlingssporene i den fælles nordjyske klimainsats/strategi, er der behov for at sikre koordinering og mindske overlap. Det kan bl.a. sikres:

- gennem rollen som bevillingsgiver, ved at udstikke klare rammer for kravene til koordinering og samarbejde med andre relevante operatører, og gennem løbende opfølgning.
- gennem udpegninger til bestyrelser og styregrupper, hvor de udpegede repræsentanter som har til opgave at fremme sammenhæng og koordinering i indsatser, og sikre de kommer alle nordjyske kommuner til gavn.
- ved at nedsætte en eller flere tværgående grupper, der har til opgave at monitorere udmøntningen af strategien, herunder de tiltag der iværksættes eller støttes.

3) Strategi for den fælles nordjyske klimainsats

Der arbejdes på at finde et format for den fælles nordjyske strategi for klimainsatsen, som er rammesættende for de omfattede aktører og sikrer en fælles strategisk retning for indsatserne gennem en fælles vision for Nordjylland. Der skal sættes en række overordnede mål for området og udpegning af mulige handlingsspor, der samtidig gør det muligt at fokusere på enkeltindsatser, som fx forsyningsområdet.

Realiseringen af strategien kræver et forpligtende partnerskab med en lang række forskellige aktører. Samtidig med at strategien skal skabe en strategisk retning, skal der også skabes plads i udmøntningen i forhold til de forskelligheder, der er mellem parterne, herunder forskellige målgrupper og lovbestemte opgaver mm.

Handlingssporene der udpeges, skal ikke erstatte de lokale prioriteringer og indsatser i den enkelte kommune, men skal være et redskab til at styrke, understøtte og inspirere de lokale og fælleskommunale/regionale indsatser. Det er denne balance mellem central retning og decentral udmøntning som en fælles nordjysk strategi på klimaområdet gerne skal ramme.

Set i lyset af den seneste udvikling vedrørende udvidelsen af DK2020 vurderes, at den nordjyske strategiproces så vidt muligt bør sammentænkes med implementeringen af DK-2020 i kommunerne, såfremt alle 11 nordjyske kommuner tilslutter sig projektet.

Den videre proces

Arbejdet med den fælles klimainsats foreslås inddelt i 3 faser i forhold til det politiske niveau i kommuner og region:

- Videnspakke og temadrøftelser - og DK-2020 igangsættes
- Udarbejdelse af en light-strategi
- DK-2020 afsluttes, hvorefter den fælles klimastrategi kan udbygges og kvalificeres

Samtidig med at der i Nordjylland arbejdes med en fælles klimainsats på tværs af kommuner og region, iværksættes bl.a. også processer i forhold til godkendelse af visionen for SEP NORD og deltagelse i DK2020 i hele Danmark. Det er vurderingen, at det komplekse billede af aktører og indsatser på klimaområdet kalder på et behov for at bringe viden og forståelse og tid ind i de politiske drøftelser i byråd og regionsråd, så der kan blive et bredt politisk ejerskab til den fælles indsats.

Bilag 6A –Status Fælles Nordjysk Klimindsats
Møde i BRN's Sekretariatsledelse den 11. august 2020

Derfor foreslås, at der i første omgang udarbejdes en "videnspakke" indeholdende en kortlægning af indsatser og aktørsammensætning, samt præsentationer af DK2020, SEP NORD og andre relevante indsatser på klimaområdet. Videnspakken skal bruges til formidling i regionsrådet og de 11 kommunalbestyrelser. Pakken forventes udsendt til kommunerne efter sommerferien 2020 med henblik på, at den kan benyttes til temamøder lokalt i efteråret 2020.

En anden overvejelse er, at der – som opstart til en strategi-proces (i efteråret/vinter 2020) - desuden kan afholdes en temadag for BRN og KKR, hvor politikerne kan få skabt en fælles forståelse af udfordringsbilledet og handlingsmulighederne, og drøfte de fælles prioriter. Det skal også vurderes, i hvilket omfang, der er behov for at invitere andre aktører - enten eksterne til at inspirere drøftelserne, eller andre nordjyske aktører som skal deltage aktivt i drøftelserne.

Når der er opnået tilstrækkelig indsigt og forståelse i forhold til udfordringsbilledet på klimaområdet kan næste fase med udarbejdelse af en fælles klimastrategi igangsættes. Den fælles nordjyske strategi med fordel tage afsæt i den metodik og de værktøjer der anvendes i DK2020. Det foreslås, at der i første omgang udarbejdes en "light-version" af den nordjyske strategi, som sætter en fælles retning og danner en overordnet regional ramme for klimahandlingsplanerne i den enkelte kommune og der vil være mulighed for, under rammen af light-strategien, at iværksætte fælles indsatser. I så fald kan samarbejdet om DK2020 indgå som en af indsatserne.

Gennem input fra DK2020-processen i den enkelte kommune vil strategien kunne kvalificeres yderligere og udbygges i 2023